

Kulttuuri

Työpaikan orjat ovat kaikki kurjia

Teatteri

Varasto

Käsikirjoitus: Arto Salminen
Ohjaus: Jukka Rantanen
Lavastus ja puvut: Janne Silta-vuori

Roolissa: Ilja Peltonen, Jani Karvinen, Sari Puumalainen, Juha Mäkelä, Jouko Keskinen, Juhani Laitala, Marja-Leena Kouki, Seppo Laine
Kantaesitys: Kansallisteatterin Willensaunassa 9.12.

Varastossapa ei ole sankaria tai sympaattista selviytyjää: kaikki henkilöt ovat ilkeitä, tyhmiä, itsekkäitä ja/tai sääliittäviä.

Rousku (Ilja Peltonen) on tyyliä veemäinen varastomies, joka syljeskelee toisten kahvikuppeihin. Hän täydentää huonoa palkkaansa myymällä tavaraa ohi kassan maailman pahuudesta saarnaavalle tuttavalle (Juha Mäkelä), joka väittää olevansa kommunisti.

Yhtä veemäinen työnantaja (Juhani Laitala) käy aidonkokeiseksi lavastetussa maalikaupan varastossa uhkailemassa ja esittelemässä omaa erinomaisuuttaan. Myymälänhoitaja (Jouko Keskinen) keskittyy eläkkeen odotteluun.

Rouskun työkaveri Raninen (Jani Karvinen) on yksinkertainen virnuliija. Rouskuun ripustautuva Karita-myyjäjä (Sari Puumalainen) ei ole järjen jätti-

läinen hänkään, mutta pahasuudessa hän jää kirkkaasti toiseksi turskille äidilleen.

Marja-Leena Kouki äitinä on groteskisti muikean koominen, kovan elämän marinoima ämmä, jota täydentää Seppo Laineen kirosanaua vaille mykkä, *Alibia* lukeva "poikaystävä".

Toiset ovat aina heikompia kuin toiset

Katsojan kai pitäisi miettiä, onko kukaan syyntakeeton – olosuhteiden pakosta ilkeä, typerä tai sääliittävä. Toiset ovat aina heikompia kuin toiset eikä kaikista kengänkiillottajista tule millään ahkeruudella edes keskituluisia. Yhteiskunta ei auta heikkoja tarpeeksi eikä varsinkaan nyt. Millainen vastuu ihmisellä itsellään on?

Kasvoton kapitalismiko pakottaa toisen polven työttömyyteen, sivistymättömyyteen ja alkoholismiin – ja kenet?

Hyviä kysymyksiä. Mutta mille me nauramme katsoessamme naturalistisen rivoja juoppoja ja yksinkertaisia, joita kiinnostaa kakasta puhuminen? Sosiaaliporno-sanakin käy mielessä.

Mies vailla motiiveja ja menneisyyttä

Proosa voi perustella todellisuuskuvansa esimerkiksi minämuotoisella kerronnalla. Teatterissa "tosielämän" kuvaus naturalismin liepeillä ei erityisemmin inspiroi minua.

Tähdet hanskassa. Voi duunarinkin elämässä olla valopilkkuja (Ilja Peltonen ja Sari Puumalainen).

Näyttämöllä Rousku on kesto-katkerana ilkiönä mies vailla menneisyyttä ja motiiveja. Näytelmän ei tietenkään täydy kuvata "kasvamista ihmisenä", mutta paikoin yllättämätöntä teatteria näyttämön karrikoiva yksi-ilmeisyys tuottaa.

Tosin kapeutta leventää muun muassa Sari Puumalaisen taitavasti Karitaan rakentama avuton ristiriitaisuus: näkyy, että eväitä elämään kotoa ei ole saatu ollenkaan – silti Karita vain yrittää rakentaa oman tilansa elämässä. Olisiko se peräti järjen voittoa tunteesta.

Ja onneksi myös Ilja Peltonen saa tilaisuuden paljastaa ihmisen syvintä, olemassaolollista murhetta. Ehkä Rouskun kesto-katkeruus lievenee; hänen pitkään torjumansa vauva on vastaan-sanomattomasti uusi elämä, kaikessa voimassaan.

Samassa veneessä. Varastomiesten (Jani Karvinen ja Ilja Peltonen) päivää piristää Karita myymälän puolelta (Sari Puumalainen).

Kohta tosi-tv:ssä?

Soila Lehtonen

Arto Salminen ehti kirjoittaa yhden näytelmän, jonka harjoitusten aikaan hän kuoli, 46-vuotiaana, sairauskohtaukseen. Satiirikon hurja kuudes romaani *Kalavale*. *Kansallis-*

eepos (2005) nostaa hiukset pystyyn: Auschwitz-ohjelmassa toisen polven työttömät kilpailevat sähkötuolissa. Mutta sinnepäin ollaan menossa: lihan käyryssä katsojaluvut nousevat varmaan sauhuten.

Siksi Jeppe juo

Teatteri

Ludwig Holberg:
Jeppe Niilonpoika

Ohjaus ja sovitus: Timo Seppälä
Puvustus: Erika Supponen
Ensi-ilta: Legioonateatterissa Tampereella 9.12.
Kesto: 2 h

Legioonateatteri yrittää mennä yleensä yli sieltä, missä aita on korkein. *Jeppe Niilonpoika* on niin ajankohtainen sanoma, ettei siihen juuri ammattiireissä ole viime aikoina koskettu. Jeppe on juoppo, niin kuin kohta puolet Suomen kansasta.

Kirkkaan viinan vapaa virta niin halpatuontimaista kuin kotoisten alkojen alennusmyynteissä tekee tuhojaan ennen näkemättömällä tavalla. Tämän tsunamin jälkeä raivataan vielä kolmannessa sukupolveness.

Legionaalaiset tuntevat hyvin nämä kerrannaisvaikutukset. Siksi se on uskottava paikka tehdä tämä teksti saarnaamatta.

Timo Seppälä siirtää Jepen hetkeksi tähän päivään, ettei Jepen viinahuomori jäisi bellmanilaisen röpötelyn jalkoihin. Perhe on lähössä ruotsinlaivalle, kerrankin yhdessä. Vaan ei taida rahankantaja tulla. Niin eksyy Seppo kuin Jeppe konsanaan saippuanhankumatalla.

Jo toisen Jeppe vuoden sisällä

Jeppe Niilonpoika lavalla on monta pitkän linjan legioonalaista: Marko Vartiainimiroolissa, Jani Moilanen suutarina, Petri Uusitalo paronina, Mika Vartiain lukkarina ja Irina Ritvanen pampulla myllyhoitona yrittävänä Nilla-vaimona. Heillä on jo melkoinen ammattitaito. Eipä silti, kyllä ensemble täydentävä muu kaartikin on uskottava.

Timo Seppälä tekee jo toisen Jepen vuoden sisällä. Se ensimmäinen syntyi Savonlinnan kaupunginteatteriin, jon-

ka kuristusbudjetilla toimivaa laitosta Seppälä jaksoi ylityöllistettynä johtaa vajaan vuoden. Marko Vartia teki Jepen sielläkin.

Takana on siis rankka vuosi ammattiteatterin kovia, jos kohta painuneitakin käytäntöjä. Onneksi ne eivät Tampereen Jepessä tunnu. Tämä esitys on hilpeän traaginen, reisuinen vaellus viinanpirun sekoittaman mielen ja miehen matkassa.

Ja silti siinä on kaikki se, mistä alkoholismissa on kysymys: vaikeus kohdata omia tunteita, itsepetos, suuruudenhulluus ja avoin, syvästi koskettava loppu.

On siinä myös valtaapäivien tahto. Paroni ei halua antaa lylytuontantoviljaa köyhäinavuksi, mutta myy raaka-ainetta mielellään alhainnoin viinaksi jalostettuna. Kuulosta tulutla.

Vähillä rahoilla puhutteleva esitys

Marko Vartiailta Jeppe on melkoinen suoritus. Humalaitaa on vaikea kuvata, eikä se ihan halvan parodian puolelle lipsumatta tässäkin suju. Mutta monet puutteet korjaa erinomainen rytmittäjä ja hilpeä ehdottomuus. Väärän paronin päivä on aivan huikaiseva näyte monen liikkuvan osan sujuvasta yhteensovituksesta. Paroni-Jepen ylikieroksilla mässäily on silkkää pään teatteria.

Jani Moilasan suutarin saatavuus tuntuu kaikessa, iivallisuudessa, letin heilautuksessa. Petri Uusitalon paroni on läpimätää, itserakas huvittelija, joka koostaa oman reality-shown toisen kärsimyksistä.

On kiva huomata, miten Ludwig Holberg päihittää tämän päivän tosi-tv-tuottajat hirttämillä Jepen leikillä kisan päätteeksi.

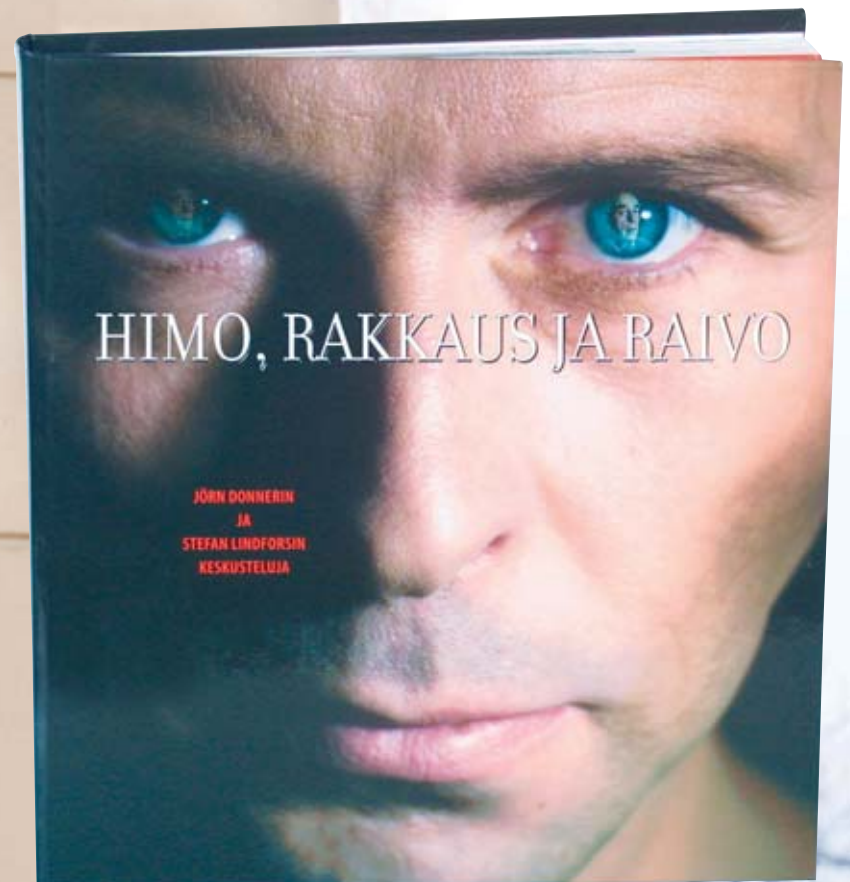
Menkää ja katsokaa, pikkujouluväki. Tuntekaa viinanpistot rinnassanne ja riemua siitä, miten olemattomilla rahoilla tehdään puhutteleva ja ah, niin viihdyttävä esitys.

Anne Välinoro

KIRJAUUTUUS

Himo, rakkaus ja raivo on kirja rajoja rikkovasta muotoilijasta Stefan Lindforsista.

Teos on syntynyt Lindforsin ja Jörn Donnerin keskusteluista, jotka Donner on koonnut kirjaksi.

Jörn Donner – Stefan Lindfors

Himo, rakkaus ja raivo
Jörn Donnerin ja Stefan Lindforsin keskusteluja

Suositusuhinta 28 €

Kirjan ruotsin- ja englanninkielisiä painoksia myy Aamulehden lisäksi Akateeminen Kirjakauppa.

Kirjakaupat
Tampereen Sokos
www.aamulehtishop.com

AAMULEHTI KIRJAT

Aamulehden

Joulukalenteri

Lukijakilpailun
voitonnumero
sunnuntaina 11.12.05

112374

Hyvän Joulun Sisustustavaratalo.

Päivän palkintona 200 €:n arvoinen lahjakortti Kodin Ykköseen!

Kodin
YKKÖNEN

Kaikkea kotiin.

Sotilankatu 11,
33710 Tampere.
Avoimena ark. 10–21,
la 9–18, su 12–21

Palkintojen lunastaminen: Palkinnon voi lunastaa Aamulehdestä, Itäisenkatu 11 esittämällä voittaneen kalenterin. Voittonumerot ja palkinnot voi tarkastaa myös osoitteesta www.aamulehti.fi. Kaikki palkinnot lunastetaan Aamulehdestä ja mikäli 15. tammikuuta mennessä ei voittajaa ole löytynyt, arvotaan palkinnot Aamulehden kaikkien kestotilaajien kesken.

AAMULEHTI